

Del 3. Foreldresamarbeid om språk

Samarbeid med barnas hjem er trukket fram som vesentlige faktorer for å lykkes i språkarbeidet med barna, både i barnehageloven og rammeplanen for barnehager. Dette slås også fast i skolens plan «Ord som gror – les og skriv» (2014):

«Det er en stor oppgave å gjøre barn til gode lesere. Skolen kan ikke klare det alene. Foreldre er en viktig ressurs som bør benyttes helt fra starten i leseopplæring. Et godt samarbeid forutsetter at skolen gir nødvendig veiledning, slik at foreldrene har kunnskaper om hvordan de best kan hjelpe sine barn til å bli gode lesere.»

Det er belegg for å slå fast at foreldreengasjement vil virke positivt inn på barnas utvikling, trivsel, skolemotivasjon og utdanningsvalg. Foreldre og barnehagen skal samarbeide om å hjelpe barnet med å skape sammenheng mellom to verdener: Hjemme og barnehagen – og i fellesskap støtte barnets utvikling best mulig.

Foreldresamarbeid er viktig – og foreldre er en ressurs.

Pedagogen har ansvar for å informere foreldrene om hvordan barnehagen dokumenterer og vurderer barnets språklige kompetanse, og hva som blir gjort for å støtte språktilegnelsen. Foreldre bidrar ved å informere barnehagen om sine opplevelser av barnets språk og om språkmiljøet hjemme. Et samlet blikk og felles refleksjon kan bidra til en mer helhetlig og nyansert opplevelse av barnets språk som grunnlag for språkstimulering i barnehagen.

Barnehagen har en viktig oppgave som møtested for barn og småbarnsforeldre og som kulturformidler. Dette forutsetter at personalet er bevisste og tydelige i egen yrkesrolle og trygge på egen kompetanse (Rammeplanen, 2006). For at foreldre skal bli kjent med barnehagens arbeid, er **det uformelle samarbeidet** av stor betydning. Gjennom hverdagssamtaler og tilstedeværelse i barnehagen kan foreldre og personalet bli tydelige og trygge for hverandre. Foreldre bør inviteres inn på avdelingen, og på denne måten få mulighet til å bli kjent med barnehagens innhold og arbeidsmåter. Spesielt foreldre som ikke har særlig kjennskap til norsk barnehagetradisjon, bør få muligheten til å se barnehagens arbeid i praksis. Det uformelle samarbeidet kan bidra til å gi retning til det formelle samarbeidet, som temaer på foreldremøter og foreldresamtaler eller til arbeidet med barna. Gjennom et bevisst arbeid med å bygge tillit og gjensidig forståelse for hverandres situasjon i hverdagen, legges det et grunnlag for at både personalet og foreldre skal oppleve det formelle samarbeidet som engasjerende.

Barnehagen og skolen kan ikke forandre forhold som styres av økonomi, politikk eller arbeidsliv, eller at enkelte foreldre i utgangspunktet har dårligere forutsetninger for å følge opp barna sine på enkelte områder. Imidlertid kan barnehagen og skolen skape gode arenaer for møter mellom mennesker med ulik bakgrunn. Et positivt personale vil være av stor betydning for et godt resultat av språkarbeidet. Å styrke barns begrepsutvikling i samarbeid med foresatte, er derfor en av barnehagens og skolens helt sentrale oppgaver.

Hvordan skape et godt foreldresamarbeid om språk:

- Informere foreldre om innholdet i litteratur, tema og prosjekter det arbeides med. Dette innebærer også å vise foreldre de aktuelle bøkene og gjenstandene som er tilknyttet opplegg i barnehagen.
- Ta bilder og dokumentere med en kort tekst innholdet i kommunikasjonen og samhandlingen som foregår i situasjonen.
- Vise film på foreldremøter.
- Tilby foreldre å låne barnebøker som barnehagen benytter.
- Legge til rette for at foreldre kan komme med innspill, informasjon og ideer til videre arbeid med temaet.
- Spørsmål i foreldresamtaler kan være for eksempel *Hvilke bøker leser dere? Hvordan arter lesestunden seg? Samtaler dere rundt bøkene? Hva ser barnet på TV/IPAD etc.? Samtaler dere rundt dette?*

3.1 Foreldresamarbeid når barnet er flerspråklig

Målet for samarbeidet mellom hjem og barnehage er barns trivsel, læring og utvikling. Barnehagen som profesjonell aktør må ta ansvar for å etablere og vedlikeholde samarbeidsrelasjonen.

I møte med foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn har barnehagen et spesielt ansvar for at foreldrene har mulighet til å forstå og gjøre seg forstått i barnehagen. Å møte foreldre og barn fra ulike kulturer, både innen det norske samfunnet og fra andre land, krever respekt, lydhørhet og innsikt (Rammeplanen 1.6). En god samarbeidsrelasjon fordrer at foreldrene opplever en oppriktig interesse fra barnehagen for at barnet skal trives og utvikle seg i sin hverdag, samt en oppriktig interesse for og respekt for familiens liv og erfaringer.

Når barnet har et annet morsmål enn norsk kan det være utfordrende å vurdere barnets totale språklige kompetanse. Samarbeidet med foreldrene blir her ekstra viktig. Det vil i mange

tilfeller være nødvendig å bruke tolk slik at kommunikasjonen foreldre – personalet ikke fører til misforståelser.

Hvordan skape et godt foreldresamarbeid når barnet er flerspråklig:

- Informere foreldrene om flerspråklig utvikling.
- Informere foreldre om viktigheten av at de snakker morsmålet hjemme.
- Gi foreldrene informasjonsheftet «Barn i flerspråklige familier» utarbeidet av Nafo: <http://www.morsmal.no/veiledning-til-foreldre>.
- Få en felles refleksjon rundt barnets språk. Still spørsmål om morsmålutviklingen, som tidlig språktilegnelse, hva slags samtaler har dere med barnet, hvilke ord forstår barnet, hvordan kommuniserer barnet, har barnet korrekt setningsoppbygging på morsmål.
- Dersom man trenger å få avdekket informasjon om morsmålet, kan man sende med foreldrene «Ord som gror» (kartleggingsverktøyet) hjem, og de kan kartlegge på morsmål. Dette kan være et utgangspunkt for foreldresamtale.
- Gi foreldrene konkrete tips til hva de kan lese/oppleve og hvordan de kan samtale om opplevelser, for å utvide barnets språk